

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

СУБОТА,
7 червня
2003 року

№ 105 (3105)

ДІАЛОГИ

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Динаміка висока. Та ще є резерви

«Співпраця між парламентами України і Литви має системний характер і цьому сприяє створена двостороння міжпарламентська асамблея», — заявив Голова Верховної Ради Володимир Литвин під час учорашньої зустрічі з Прем'єр-міністром Литви Альгірдасом Бразаускасом. Як повідомив прес-секретар Голови ВР Ігор Сторожук, Володимир Литвин високо оцінив значення візиту литовського гостя. Він відзначив, що на шляху до спільного європейського дому Литва досягла значно більших успіхів і її досвід для України буде корисний. Голова ВР наголосив, що недавній референдум про вступ до ЄС об'єднав литовське суспільство. Альгірдас Бразаускас, у свою чергу, пообіцяв сприяння Вільнюса в реалізації євроатлантичних прагнень Києва. Литовський гість відзначив в цьому контексті важливість податкової реформи і оцінив як позитивний крок ухвалення рішення про зниження в Україні до 13 відсотків податку на доходи фізичних осіб. Голова ВР високо оцінив динаміку взаємовідносин між нашими країнами на всіх рівнях. Утім, Україна і Литва ще мають невикористані резерви для співпраці, зокрема торгово-економічної. Адже взаємний товарообіг за рік становив лише 338,7 млн. доларів. При цьому обсяг литовських інвестицій в Україні становив торік 14,01 млн. доларів, тоді як обсяг українських інвестицій в Литву — 114, 27 тис. доларів. В Україні зареєстровано 120 підприємств за участю литовських інвестицій, тоді як у Литві — чотири підприємства за участю українських. Вочевидь, інвестиційний клімат у Литві набагато сприятливіший.

АКЦЕНТИ

Цензура грошового мішка страшніша за комуністичну

Президент України Леонід Кучма заявив, що хотів би уникнути протистояння на шляху становлення відносин преси та влади. «Обов'язок преси — чесно і, головне, неупереджено критикувати владу. Обов'язок влади — підтримувати пресу, створювати всі умови для належної роботи журналістів», — сказав глава держави на зустрічі з працівниками ЗМІ напередодні Дня журналіста. Л. Кучма наголосив, що не применшує гостроту проблем, які нині стоять перед вітчизняною журналістикою. Він відзначив, що «на зміну партійній цензурі прийшла цензура грошового мішка, можливо, ще страшніша, ніж комуністична». Президент запевнив, що для нього одне з найважливіших завдань — забезпечення свободи слова в Україні. Підтвердженням цього, за його словами, є підписаний на початку квітня нинішнього року закон, що забороняє цензуру. «Водночас багато з тих, кому зараз вигідно виряджатися в тогу захисника свободи преси, насправді прагнуть нового контролю над нею», — сказав Леонід Кучма. На переконання глави держави, для того, щоб уникнути цього, має бути проведена масштабна політична реформа.

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Богаєвський К. Ф.
(1872—1943 рр.)

Пальми.
(1908 р.)
Полотно, олій.

Національну скарбницю треба рятувати

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин звернувся з листом до Президента України, в якому привернув увагу Леоніда Кучми до такої загальнонаціональної цінності, як Національна бібліотека ім. Вернадського. Як повідомив журналістам прес-секретар Голови українського парламенту Ігор Сторожук, цей лист було написано після відвідання Володимиром Литвином бібліотеки. Зокрема, у зверненні до Президента йдеться про те, що «сьогодні це головна всеукраїнська книгозбірня (13 млн. різних видів творів друку та майже мільйон рукописів, архівних документів тощо), а також комплексний, бібліотечний, інформаційний, науково-дослідницький, культурно-просвітницький і видавничий центр України». На думку Володимира Литвина, було б доцільно у рік відзначення ювілейної дати з дня народження Володимира Вернадського, щоб Президент віддавав цю національну скарбницю та взяв її під свій патронат. Адже у бібліотеці є серйозні проблеми і треба вжити невідкладних заходів з підтримки та розвитку цього закладу.

Бюджет соціальних реформ

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

*Ранкове засідання
6 червня*

Перший віце-прем'єр-міністр, Міністр фінансів Микола Азаров виступив з тезами про Основні напрями бюджетної політики уряду на 2004 рік. Він одразу зазначив: цей рік для України буде ду-

же непростим. Однак уряд налаштований на конструктивну роботу. Вона полягатиме, зокрема, у виборі форм і засобів, покликаних дати найбільший практичний результат. М. Азаров вважає за доцільне тимчасове згортання тих програм, які не мають

першорядного значення. А вивільнені кошти спрямувати на пріоритетні програми. Найперша — оновлення виробничих потужностей, зокрема в енергетиці.

На сьогодні чимало проблем виникає внаслідок, по суті, безконтрольного надання пільг окремим суб'єктам з-посеред платників подат-

ків. Доповідач вважає, що не можна дозволити всепрошення і списувати заборгованості тим суб'єктам, котрі не здатні працювати ефективно. У 2004 рік, наголосив М. Азаров, ми повинні увійти як в поле, розчищене для нормальних фінансових взаємин.

(Закінчення на 2-й стор.).

Спекотне Агро-2003

Морозиво, напевне, на виставці-ярмарку «Агро-2003», що вирувала в селі Чубинському на Київщині, перемогло в номінації найпопулярнішого продукту. Спекса стояла нестерпна. Скільки тонн його з'їли відвідувачі — виставкова статистика замовчує. Але то там, то там лунало: «Мамо, купи морозива!», а біля холодильників, де ним торгували, вишикувалися величезні черги. За довжиною їх можна було порівняти хіба що з чергами за тюлькою. Від розжареного сонця страждали і люди, й коні. Напівп'яні експозиційні курчата ховалися у тінь, а хвостаті й рогаті найрізноманітніших порід виставлялися в комфортних умовах: вольєри під навісами було обладнано автопоїлками.

На знімку: гості виставки — Прем'єр-міністр Віктор Янукович, колишній міністр АПК Юрій Карасик, колишній віце-прем'єр Михайло Зубець.

(Закінчення на 3-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ПЕРЕДПЛАТИВ І ВИГРАВ

Читаймо «Голос» разом

**Василь ПАРХОМЕНКО, заступник голови
Севастопольської міськради:**

— Газету «Голос України» читаю від першого до останнього рядка практично з першого номера. Як керівника органу місцевого самоврядування, як політика вона задовольняє мене на всі 100 відсотків.

«Голос України» — перший мій постачальник цікавої інформації, нормативних документів, законів, потрібних для роботи щодня. Від інших видань, що входять в коло офіційних, «Голос України» вигідно вирізняється: газета об'єктивна, різнобічна, така, що зберігає своє обличчя незалежно від зміни керівництва Верховної Ради. Її легко можна пізнати, вона доволі гостро і критично порушує всі державні проблеми, що мені вельми імпонує. Тут досить багато аналітики, щоб відчувати тенденції в тій чи тій галузі чи державі загалом, щоб зорієнтуватися в тому чи тому напрямі. Друкований орган Верховної Ради різноголоший, в хорошому значенні слова, надає свої сторінки лідерам політичних партій, громадських організацій з протилежними поглядами.

На мене сиплються призи,

— зізнався Василь Загірний (на знімку), передплатник «Голосу України». Він уже розміняв дев'ятий десяток, та азарту йому не позичати: залюбки бере участь у розіграші призів газети. І не тільки.

Пан Василь — прапорonosець. У державні свята, під час мітингів, акцій, походів він зав-

жди попереду колони з синьо-жовтим полотнищем. І дуже цим пишається. Довелося йому вивести на собі тавро ворога народу, зазнати колимських таборів. Нема нічого дорожчого для Василя Загірного за Україну.

На виграш пану Василю припав електрочайник Кам'янець-подільського електромеханічного заводу.

— Будемо з дружиною Галиною Дмитрівною тепер чаювати, дякуючи «Голосу». Вона у мене викладач університету, звела нас німецька мова. Узагалі ми — молодята, поборалися кілька років тому, і саме тому, що я не зловживаю спиртним, а люблю чай та соки, Галина мене вибрала, сказавши: «А з якої це ти галактики на Землю потрапив?»

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

Фото Станіслава СТОЯНОВСЬКОГО.

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

Право вибору

3

Олександр ЗЛОТНИК.
«Професіонал — це той,
хто діє в часі»

5

Там, де Тетерів і скелі

7

I над суддями суд є Бюджет соціальних реформ

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Вечірнє засідання 5 червня
Розглянувши блок кадрових питань на ранковому засіданні, народні обранці і після 16-ї години мусили повернутися до цієї теми. Цього разу об'єктом їхньої уваги став суддівський корпус. Парламентарії без будь-яких зауважень підтримали обрання безстроково 25 суддів Верховного Суду України. Не менше кількох десятків осіб отримали «благословення» ВР у безстрокові судді обласних і районних судів різних регіонів країни. Шоправда, тут поталанило не всім. Парламентарії не довірили бути служителем Феміди безстроково в Оржицькому районі Полтавської області Всеволоду Юхимовичу. Оказія сталася і з претендентом у судді з Харцизького району на Одещині Валерієм Фальчуком, якого профільний парламентський комітет не рекомендував на відповідальну посаду. Під час розгляду кандидатури Голова ВР Володимир Литвин зачитав термінову заяву за підписом начебто брата судді з проханням відкласти процедуру «у зв'язку з раптовим нападом хвороби» претендента. Депутати розцінили це як спробу зацікавлених осіб відтягнути передбачуване негативне голосування по цій кандидатурі і таки натиснули кнопки «проти». Певне, визначальну роль тут відіграла інформація депутата М. Катеринчука, який за дорученням Комітету з питань правової політики вивчав скарги на цього суддю і вважає, що в його діях вбачаються ознаки порушень процесуальних норм. Водночас Верховна Рада не погодилася з наріканнями на

роботу судді Ніжинського суду Чернігівської області Ольги Діленко і підтримала її кандидатуру. Користуючись нагодою, депутати чимало критичних стріл випустили на адресу Печерського райсуду столиці і зокрема його керівника Фадєєвої. На що спікер парламенту відреагував дорученням профільному комітету ВР вивчити проблему.
Під час обговорення цих непростих питань дехто з парламентаріїв наголошував, що ВР не може брати на себе функції бути «суддями над суддями». Мовляв, то не компетенція депутата оцінювати винесені суддівські вердикти, доказову базу тощо. Звісно, що цього робити не слід, відповідали опоненти, але, з другого боку, і без парламентського контролю над суддівським корпусом не обійтися, аби цей корпус не перетворився на касту безкарних («у наших умовах судити суддів залишається лише Богу?»).

На тлі дружного прийняття за ці дві години кількох десятків законів і постанов ще одним важким питанням стали проекти постанов стосовно оцінки звіту уряду про виконання держбюджету-2002. Урядовий проект депутатів не підтримали, справедливо вважаючи його алогічним, адже виходить, що Кабмін сам виставляє парламентські оцінки своїй діяльності. Водночас не вдалося набрати і належної кількості голосів для підтримки проекту бюджетного комітету, представленого Петром Порошенком. Він передбачає визнати досягнуті урядом бюджетні показники такими, що не відповідають цифрам, схваленим Верхов-

ною Радою. «Шановні колеги, я не розумію, куди потрапив, — обурюювся депутат Володимир Черняк. — Уряд не виконує основний економічний закон — державний бюджет, а парламент не дає оцінки цьому факту... Більшість існує не для того, щоб брати уряд «під козилок».

Питання вирішили доопрацювати.
Низка схвалених парламентом законопроектів стосувалася земельних проблем, зокрема земель оборони та тих, що в користуванні спільних підприємств; окремим блоком приймали і так звані ратифікаційні закони. Підтримано і норми, спрямовані на фінансове оздоровлення вугільних підприємств, посилення відповідальності посадових осіб за недотримання вимог приватизації підприємств. А от законопроекти про молоко і молочні продукти та про м'ясо і м'ясопродукти «зеленої вулиці» не дали. Другий документ вдалося прийняти за основу лише згодом.
На пропозицію комуністів були невдалі спроби внести зміни до порядку денного з тим, щоб 10 червня на Дні уряду розглянути проблему продовольчої безпеки держави (погані види на урожай, подорожчання хліба тощо). Зате вдалося внести на розгляд і відразу ж успішно схвалити за основу проект змін до закону про виведення з експлуатації ЧАЕС і перетворення її четвертого енергоблока на екологічно безпечну систему. Таким само методом розглянули і прийняли за основу зміни до закону, що спрощують механізм грошової компенсації ветеранам війни за невикористані санаторні послуги (лікування).
Анатолій БЕНЬ.

Ранкове засідання 6 червня (Початок на 1-й стор.).
Вказавши, що з 1 січня 2004 року запроваджується 13-відсоткове оподаткування, доповідач запевняв, що цей радикальний захід не повинен вплинути на основні параметри бюджету і місцевих бюджетів зокрема. Зупинившись на позиціях уряду стосовно соціальних програм, М. Азаров вказав, що варто відмовитися від системи безадресних пільг і перейти на введення фіксованих. Чому? Бо чинні безадресні пільги надто збиткові для держави і не можна дозволили собі далі йти цим шляхом. Тоді як фіксовані пільги, за словами доповідача, ефективно діють в усіх розвинених державах і забезпечують реальний соціальний захист громадян. Побоювання, що начебто запровадження адресних пільг зумовить обмеження прав широких верств пільговиків, безпідставні.
Співдоповідачем був голова Комітету ВР з питань бюджету Петро Порошенко. Його оцінки з деяких позицій досить істотно розхо-

дилися з тим, що від імені уряду декларував доповідач. Зокрема, він зазначив, що соціальні програми і поліпшення їх змісту мову ведуть понад десять років. Але шораз, коли доходить до енергетики, то стикаємося з одним і тим самим чинником — у державі бракує на ці програми коштів. На думку П. Порошенка, це наслідок того, що в Україні нема довгострокової програми фінансового забезпечення соціальних реформ. Низку критичних зауважень висловили і народні депутати під час обговорення. Вони стосувалися передусім політики уряду з реалізації соціальних програм.
Депутати підтримали подання від трьох фракцій (СПУ, БЮТ та «Наша Україна») про виголоснення спеціальної заяви. Її озвучив член фракції СПУ Іван Бокий. Він вказав, що у виборчому окрузі № 206 (Чернігівська область) склалася незвичайна ситуація. Так, до кандидата в народні депутати від опозиції Дмитра Іванова вживаються дискримінаційні заходи. А напередодні дня виборів на його виборчий штаб вчинено розбійний напад. Мета — завадити йому здобути перемогу на виборах. Тоді як він, за об'єктивними даними, впевнено лідирує у виборчих перегонях.
Іван ДМИТРЕНКО.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Прем'єр-міністр України Віктор Янукович привітав журналістів з їх професійним святом і вручив відзнаки уряду

Почесною грамотою Кабінету Міністрів Прем'єр-міністр нагородив сьогодні, зокрема, колективи Українського національного інформаційного агентства — Укрінформу, Національної радіокомпанії України та телекомпаній ICTV і «Ера». За високий професіоналізм і значний особистий внесок у висвітлення діяльності

уряду і складних економічних реформ групі представників засобів масової інформації керівник уряду вручив Почесні грамоти Кабінету Міністрів, подяки Прем'єр-міністра України та цінні подарунки.
Генеральний директор Укрінформу Віктор Чамара вручив Прем'єр-міністру Віктору Януковичу почесний знак агентства

за вагомий внесок у розвиток інформаційної сфери в Україні та з нагоди 85-річчя Укрінформу. Вітаючи працівників ЗМІ з їх професійним святом, Віктор Янукович наголосив, що спільна праця журналістів і органів виконавчої влади і в центрі, і на місцях має надзвичайно велике значення для українського суспільства та держави. Він зазна-

чив, що саме через друковані та електронні засоби масової інформації у суспільстві налагоджується взаємний діалог між владою і громадянами, а слово журналіста дає можливість кожній людині замислюватися над тими речами, які відбуваються в державі, виважено формувати свою позицію в суспільстві, **повідомляє Укрінформ.**

Чотири версії зникнення

У Дніпропетровську зник депутат і голова депутатської комісії з питань фінансів та бюджету двох попередніх скликань міськради, директор торговельно-виробничого центру «Кіровський» Магомед Магомедов. Уранці він пішов у гараж, щоб власним авто їхати на роботу, але у своєму кабінеті так і не з'явився. За заявою дружини Магомедова міліція оголосила розшук її чоловіка. А обласна прокуратура порушила кримінальну справу за фактом викрадення людини. Бо в день зникнення приблизно о 14-й годині Магомедов по мобільному телефону наче дзвонив дружині і повідомив: його захопили в заручники невідомі, і, щоб звільнити, доведеться заплатити чималі гроші. Після жодної звістки зниклий не подавав. У правоохоронців і свої дві версії: викрадення пов'язане

або з бізнесово-комерційною діяльністю Магомедова, або з уже минулою, однак досить активною діяльністю як депутата міськради. Адже на минулих виборах Магомед Гусейновича якісь аноніми нібито залякували, щоб він більше не балотувався в міськраду, інакше неприємностей йому не уникнути.
Та в цій історії небезпідставно, як нам здається, напрошується і четверта «версія». Заступник прокурора області Володимир Решетиллов оприлюднив цікаву «деталь». Ще торік стосовно Магомедова було порушено кримінальну справу, пов'язану з підозрою в отриманні хабара — 720 американських доларів. Шойно цю справу розслідувано і передано до суду. Де вже найближчим часом її слухатимуть.
Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Боротьба з владою. Четвертою

Нещодавно на три місяці було припинено вихід найвідомішого незалежного тижневика «Белорусская деловая газета» («БДГ»), а також щомісячного додатку до неї «БДГ. Для службового пользования». Газети отримали кілька попереджень від міністерства інформації, а за ними — позасудове рішення про припинення виходу. Це рішення було прийнято попри те, що керівництво «БДГ» звернулося до суду, щоб оскаржити попередження. Перше засідання суду заплановано на 10 червня.
Цього тижня «БДГ» опублікувала ще два номери. Шоправда, не вистарало свою назву і вийшла один раз під шапкою профспілкової газети «Солидарность», а вдруге — під шапкою газети «Эхо». Після чого до ре-

дакції «БДГ» надійшов лист із друкарні «Красная звезда», в якому йшлося, що у зв'язку з поломкою верстата договір на друк газети «Эхо» розривається. Директора друкарні звільнили того самого дня. Мінінформації оперативне винесло попередження газеті «Эхо», призупинивши вихід і цього видання на три місяці. Головний редактор «БДГ» Світлана Калинкіна вважає, що «тепер немає жодних сумнівів, що йдеться не про юридичний спір, а про закриття газети будь-що».
Слід зазначити, що під загрозою закриття ще дві недержавні газети: тижневик «Народная воля» та газета анархістів «Навинки».
Ганна ПЕТРОВСЬКА.
Мінськ.

В умовах, наближених до бойових

Традиційними стали зустрічі керівництва УМВС України в Донецькій області із провідними журналістами та редакторами газет напередодні професійного свята працівників преси. Цього року така зустріч відбулася в польових умовах у буквальному розумінні цього слова — на полігоні в Ясинуватському районі. Пишуча та знімаюча братія була свідком показових виступів бійців «Беркута» і «Сокола», ознайомила з новим оснащенням саперів і навіть побачила «розв'язку» антитерористичної операції. Тут-таки, у військовій частині, начальник обласного УМВС генерал-лейтенант Володимир Малишев вручив премії та сувеніри журналістам і колективам редакцій. Серед відзначених — і власний кореспондент газети «Голос України» в Донецькій області Ліна Куш.
За внесок у розвиток вітчизняної журналістики і з нагоди професійного свята наша колега отримала також подяку міського голови Донецька Олександра Лук'яченка. «Голос України» регулярно інформує своїх читачів про те, чим живе шахтарська столиця та її мешканці, і на такі публікації надходить багато відгуків — і від пересічних городян, і від влади.

Фото Віталія ГРАБАРА (УНАНУ).

Вл. інф.

Хліба у наших умовах судити суддів залишається лише Богу?

Надійний партнер, реальна співпраця

Український парламент високо оцінює роль і місце Австрії у Європі. Про це заявив Голова Верховної Ради Володимир Литвин на зустрічі з міністром закордонних справ Австрії Бенітою Ферреро-Вальднер. «У нас є прагнення і бажання встановити тісну співпрацю з парламентом Австрії та надати роботі системного характеру», — наголосив глава ВР. Володимир Литвин передав запрошення Голові Національної Ради Австрії відвідати Україну.
Під час нинішньої зустрічі йшлося про необхідність ухвалення Верховною Радою законів, спрямованих на поліпшення інвестиційного клімату. Без цього неможливе регіональне співробітництво, до якого прагне Австрія. Володимир Литвин також ознайомив міністра закордонних справ з тим, як працює український парламент, і поінформував, що у ВР створено групу дружби з Австрією, яку очолює Віталій Хомутинник. «Дивлячися на парламент, — підсумував Голова ВР, — можна дійти висновку, що українське суспільство визначило для себе вектор, спрямований до європейської спільноти».

Володимир Литвин подякував Австрії в особі її міністра за підтримку євроінтеграційних прагнень нашої країни. Таку саму подяку висловив і український колега Беніто Ферреро-Вальднер Анатолій Зленко на прес-конференції після закінчення переговорів у МЗС. Він дав їм високу оцінку і зазначив, що нинішня розмова дала змогу чіткіше зрозуміти, на чому слід сконцентрувати зусилля в найближчому майбутньому. На сьогодні товарооборот між нашими країнами збільшився на 37 відсотків, міцнішає регіональне співробітництво.

Як заявила журналістка австрійська гостя, в неї залишилися найкращі враження від переговорів на найвищому рівні в Києві. «Австрія справді завжди підтримувала Україну на шляху до Європи», — наголосила міністр.

Яна СТАДІЛЬНА.

У КОМІТЕТАХ

Проевропейська більшість є. Потрібна політична воля

Сьогодні Комітет Верховної Ради з питань європейської інтеграції відзначає річницю з дня заснування. Напередодні члени комітету зустрілися з журналістами. «Створення цього комітету стало відповіддю Верховної Ради на об'єктивну потребу підсилення саме парламентської складової курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію», — заявив голова комітету Борис Тарасюк.
Нині до повноважень комітету належать: законопроектна робота в рамках наближення українського законодавства до законодавства Євросоюзу, запобігання прийняття нормативно-правових актів, які суперечать нормам і принципам СОТ та зобов'язанням України перед Радою Європи. Крім того, комітет виконує важливу функцію парламентського контролю за виконанням виконавчою владою та органами місцевого самоврядування законів, які належать до його компетенції. Члени комітету здійснюють також великий обсяг роботи, пов'язаної з аналізом усіх законопроектів, над якими працюють у Верховній Раді. За словами голови комітету, протягом цієї сесії з 800 законопроектів комітет відібрав 84, які суперечать зобов'язанням України перед Радою Європи та не відповідають нормам ЄС і СОТ.
Комітет ініціював проведення парламентських слухань з питань взаємодії України з НАТО та Євросоюзом. Стосовно цих слухань Борис Тарасюк зазначив: «Голосування показало, що в нинішньому складі Верховної Ради є проєвропейська більшість, була б лише політична воля. Про те, що її інколи бракує, свідчить голосування з приводу заяви про створення єдиного економічного простору в рамках СНД, що не робить честі Верховній Раді».

Водночас є в комітеті і проблеми. По-перше, за словами Бориса Тарасюка, це відсутність узгоджених питань, передусім, з Комітетом у закордонних справах. По-друге — неадекватне сприйняття комітету адміністрацією Президента. Борис Тарасюк зазначив, що створюються різноманітні євроінтеграційні державні центри, до участі в яких не запрошують членів комітету. Третя проблема, на думку голови комітету, полягає у непослідовності дій Президента стосовно проголошеного курсу на євроінтеграцію. До того ж члени комітету скаржаться, що до них часто надходять так звані лобістські законопроекти, які просувають інтереси не держави, а певних фінансових груп.

Тетяна ПАСОВА.

Спекотне Агро-2003

РЕПОРТАЖ

(Початок на 1-й стор.).

Особливу зацікавленість до живих експонатів виказували ті самі маленькі відвідувачі. Дітлахи тягнули батьків до екзотичних страусів, перепілок, фазанів. Де б ще міський малюк міг просто і зовсім безплатно погладити маленьке поросятко або качечку.

Проте багатьох сільських господарів передусім цікавила машинарія.

— Скільки людей! — захоплено вигукував аграрний міністр Сергій Рижук першого дня роботи виставки. — Купують вітчизняну техніку. Вона доступна за ціною і за продуктивністю задовольняє.

Виробники сільгоспмашин були менш оптимістичні. Селяни до агрегатів теж усе більше приглядалися, мацали руками, прицінювалися, вчиту-

ували на підготовку та перепідготовку механізаторів. Машина все-таки складна і багато залежить від тієї прокладки, яка є між кермом та сидінням. Відлагоджуємо систему технічного обслуговування. До жнив буде 150 «Славутичів». Покупців приходить багато — ні купувати, ні брати у лізинг не готові. Ціна — 318 тисяч гривень.

валися у рекламні проспекти, вислуховували аргументи менеджів. Але не купували — дорого.

Олександрійський «Завод «Автоштамп» привіз зернозбиральний «Лана», який виблискував на сонці свіженькою фарбою. Заступник голови правління підприємства Олександр Зарудний був небагатослівний: «Цього року склали два комбайни, у виробництві — 15 машин. Замовлень нема — і завод, і селяни переживають фінансові труднощі... Комбайн з навісним обладнанням коштує 370 тисяч гривень, модернізована модель — таких цього року не випустили жодного — 448 тисяч».

Інший вітчизняний корабель ланів — «Славутич» від «Херсонських комбайнів» — на виставці був представлений екземпляром із серійним номером 400.

— Це комбайн нового покоління, — переконував відвідувачів директор підприємства Олексій Скичко. — З 1997 року здійснено більш як тисячу вдосконалень і впроваджено нових конструкторських рішень — змінили двигун, системи охолодження та керування... Тепер звернули

Російські «Дони-1500» на виставці пропонували менш як за 340 тисяч гривень — на 80 тисяч дешевше від ціни, встановленої офіційним дилером «Россільмашу». «Ця техніка буде йти за лізингом (нашим державним. — Авт.), — стверджував Сергій М'яконький, інженер ЗАТ «Торговий дім «Россільмашу». На складах підприємства ще з минулого року залишилося нереалізованими майже дві тисячі комбайнів, тому північні сусіди зацікавлені в українському ринковій збуту для їхньої продукції.

Простіше було визначитися з вітчизняними потруювачами та обприскувачами — на виставці їх пропонувало лише ВАТ «Львівгазомашпроект». Хочеш — купи цей виробник, ні — віддай удвічі-тричі більше за схожі угорські чи бразильські машини.

А посівні та ґрунтообробні агрегати, створилися враження, у країні випускають чи не в кожному районі. Як не помилитися, не прогадати? Істотних розбіжностей у ціні на аналогічну техніку різних виробників помічено не було. А от з якістю... Приміром, директор ТОВ «Агрокорм-Поділ-

ля» Віталій Гай стверджував, що три роки тому купив європак АГ-6 виробництва Бородянского екскаваторного — досі нема на що скажитися, усе працює. А на іншому заводі взяв за тридцять тисяч дискову борону — й сезон не попрацювала. І на продуцентів такої ненадійної техніки управи не знайдеш...

У величезному критому павільйоні Української академії аграрних наук було велелюдно. Але не тому, що відвідувачі серед яскравих стендів ховалися від спеки. Селяни справді цікавилися зимостійкими сортами озимої пшениці, що гарантували б урожай зернових навіть за дуже несприятливих погодних умов. Фахівці радили розширювати

ма особливості сортової агротехніки:

— Королеві ланів нині, на початку розвитку, потрібно небагато вологи, а коли природа подарує дотацію у вигляді атмосферних опадів — матимете щедрий урожай. Треба тільки вберегти рослини від надмірної забур'яненості й не загущувати. А на городах сійте харчову кукурудзу — цукрову, що розтріскується.

У питанні «вітчизняне сільське господарство продовжує своє падіння чи вже почало підніматися» серед агровиробників, з якими мала нагоду поспілкуватися, однозначності не було. Певне, стверджували мої співрозмовники, є і те, й те. Надто вже поспішні та кардинальні зміни відбулися на

площі під тритикале — злаком, створеним на основі пшениці й жита. Посіви цієї культури не вимерзли навіть минулої зими, а зерно має задовільні пекарські якості. Академік Валентин Циков, який свого часу очолював Всесоюзний інститут кукурудзи, а нині представляв Інститут зернового господарства (Дніпропетровськ), зі знанням справи розповідав відвідувачам про сучасні технології вирощування качанистої, зокре-

селі. На жаль, супроводжувалися вони крахом багатьох господарств, чого за розумної аграрної політики можна було б уникнути. Хоча люди вже починають звикати до нав'язаних згорі правил гри.

А виставку можна розцінювати по-різному. Комусь вона здалася перспективною, що подає надію. Комусь — красивою ширмою, що прикриває подальший занепад села.

Галина КВІТКА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Право вибора

ОСВІТА

Діти, котрі прийшли в цей світ, не знають, для яких здійснень вони народилися і ким у майбутньому можуть стати. Усі діти талановиті та самобутні, але не всім пощастить посправжньому знати себе і розвинути свої здібності. І як багато залежить від родини, батьків, педагогів, як важливо знайти саме той дитячий садок чи ту школу, ліцей, гімназію, де якнайкраще зрозуміють твою дитину і допоможуть їй здобути й ґрунтовні знання, і необхідні навички, де розширять її кругозір і ознайомлять з історією світової цивілізації.

Багато хто з батьків думає, що лише комерційні навчальні заклади можуть дати дітям гідну освіту. Але це не зовсім так.

Усе залежить від професійності педагогів, від їхнього ставлення до юних талантів, і нарешті, від щирого бажання віддати дітям всі свої знання...

І державні заклади можуть позмагатися з комерційними у прагненні та вмінні ідеально організувати навчальний процес.

Одне з них — гімназія «Троєщина». Заснована 1992 року кандидатом педагогічних наук, відмінником народної освіти України Віктором Са-

фіуліним, вона нині відома своїми новаторськими підходами не лише у столиці...

У гімназії працюють високопрофесійні педагоги. Серед 80 викладачів гімназії 50 — вищої категорії. Тут сучасна матеріально-технічна база.

Мрія директора — створити школу нового типу для обдарованих дітей. Тому виявленням і розвитком творчого і організаційного таланту в дитини він і його однодумці переймаються з дня заснування закладу.

З кожним роком Віктор Іс-ламович дедалі ближче наближається до здійснення своєї мрії.

Вихованці гімназії — призери Всеукраїнських шкільних олімпіад, дипломанти Малої академії наук. Фактично всі випускники стають студентами престижних вузів країни.

Вже маючи в школі тематично художньо оформлені кабінети, викладачі відкрили кабінет релігієзнавства. Як асоційований член освітніх клубів в «ЮНЕСКО», гімназія листується з навчальними закладами за кордоном.

Так, у рамках проекту Глобального управління освіти і науки Києва нещодавно група учнів і вчителів гімназії «Троєщина» відвідала Німеччину.

Місцева школа мальовничого містечка Фрьонденберга сердечно приймала київських школярів, надавши їм всі свої права, створивши чудові умови для навчання та відпочинку. Педагогів «Троєщини» було задіяно в навчальному процесі: вони відвідували уроки, виховні заходи, брали участь у

засіданнях дискусійних клубів, аналізували методичні матеріали та підручники.

Викладачі київської гімназії мали змогу спостерігати за роботою педагогів з батьками протягом усього робочого дня.

Чималу увагу проблемам освіти приділяє там місцева влада. Поїздка до Німеччини стала дорогим подарунком і для викладачів гімназії, і для випускників-гімназистів.

Хочеться побажати, щоб і досягнення, і досвід киян стали у пригоді закордонним колегам.

Лариса СЕВЕРЕНЧУК.

На знімках: підписання угоди про співробітництво із середньою школою міста Фрьонденберга; освячення кабінету релігієзнавства протоієреєм, настоятелем Свято-Троїцького собору отцем Димитрієм у жовтні 2002 року.

Фото з архіву гімназії «Троєщина».

ВИСТАВКИ

Харків — очима придворного імператорського фотографа

У Національному університеті імені Каразіна відкрилася виставка знаменитого харківського фотографа дев'ятнадцятого століття Олексія Іваницького. Організував її онук Іваницького, в минулому відставний офіцер і конструктор Міністерства загального машинобудування СРСР. Крім світлин, зроблених Іваницьким до сторіччя університету в 1904 році, в експозиції можна побачити знамениту серію робіт «Катастрофа царського потяга».

Всеросійську славу Олексію Іваницькому принесла саме ця серія фотографій з місця аварії поблизу станції Борки під Харковом. Відтоді як імператор Олександр III побачив ці фото, Іваницький став придворним фотографом царської сім'ї, кавалером двох імператорських нагород «За працелюбність і мистецтво». П'ятдесят років потому імператорські гонорари уже трагічно загинули на той час Іваницького рятували його дітей і онуків від голоду.

Нинішню виставку приурочено одразу до трьох ювілеїв — 150 років Іваницькому, 200 — університету і 350 — місту. Наступного року онук знаменитого фотографа збирається провезти фотознімки діда всіма містами-побратимами Харкова.

Микола КОСИЙ.

ФЕСТИВАЛІ

Живий звук і невмируща класика

Гала-концертом зірок української опери завершився фестиваль «Золоті голоси України» у Донецьку. Це вже п'яте свято класичного мистецтва співу, яке за традицією відбулося на сцені академічного театру опери та балету імені А. Солов'яненка. Успіх мала «Кармен» Ж. Бізе — остання постановка цього театру, а також опера «Турандот» Дж. Пуччіні, яку привезли харків'яни.

Свято не обійшлося без сюрпризів. Приміром, Донецькому оперному передали 120-річний рояль. А міськвиконком вручив ордер на квартиру головному хормейстеру театру народній артистці України Людмилі Стрельцовій.

Ліна КУЩ.

Донецьк.

ДЖЕРЕЛА

Альошин струмок

На карті району такої водної артерії немає, але багато хто з мешканців Кременіної знає це місце в лісі, приїздить сюди відпочивати. Тільки не кожному відома історія найменування струмка і те, що з ним пов'язане.

Досліджувати цю місцевість почали ще 1991 року. Група луганських археологів на чолі з Валерієм Маньком і Юрієм Гурніном виявила на березі озера Підлісочне, що в Комсомольському лісництві, 60 стоянок і поселень стародавньої людини. За три роки дослідження було продовжено. Серед археологів був молодий хлопчина Альоша Бритюк, який відзначався вправним складанням планів місцевості. Оскільки струмок не мав назви, йому її дали ім'я Альоші. З такою офіційною назвою струмок нині й увійшов до наукових праць з археології краю. Але це — сучасна історія. А є ще й інша, стародавня.

В районі струмка виявлено перше на сході України поселення стародавньої людини епохи Бронзи. Розкопки тривають і досі, їх проводить наставник Олексія, доцент Східноукраїнського університету Сергій Санжаров. Що ж до безпосереднього «винування» найменування струмка, то Олексій тепер має іншу роботу і приїздить на місце розкопок лише у вільний від головного заняття час.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

КАЛЕНДАР

Актор на всі часи

Виповнилося 135 літ з дня народження Івана Олександровича МАР'ЯНЕНКА, видатного артиста, з когорта тих, хто стояв біля колыски новітнього українського театру. Мар'яненко вже сорок літ нема з нами, тож більшість із нас не бачила його на сцені. Щоб осягнути масштаб цієї постаті, варто замислитися над тим, що Мар'яненко був актором, режисером і педагогом кількох цілком різних театральних епох, але всюди почувався своїм і всюди посідав гідне місце. Це майже неможливо, зміна мистецьких епох — річ жорстока й губить учорашніх кумирів без жалю.

Майбутній актор (справжнє прізвище Петлішенко) народився 9 червня 1878 року в селі Мар'янівка на Кіровоградщині. Родина була небагата, тому Куп'янське повітове училище допоміг йому закінчити дядько, корифей українського театру М. Кропивницький. З ним же пов'язаний і подальший вибір долі: 1895-го Іван вступає в трупу дядька. Мав справжній успіх. Грав ролі ліричних коханців, а також комедійні. З 1906-го він у першому постійному українському театрі Садовського. Після проголошення УНР Мар'яненко — в Державній театральній раді, очолюваний Винниченком. Він також директор і режисер Національного театру. 1926-го року відомий актор назавжди залишає Київ і, будучи традиціоналістом, переходить до «лівка» Курбаса у харківський театр «Березіль». Дивом уцілівши під час репресій, Мар'яненко продовжує сценічну діяльність, але вона пов'язана вже з імперським соціалізмом. І тут він на коні: 1947-го року за роль Ярослава Мудрого в однойменній п'єсі Кочерги Мар'яненко отримує Сталінську премію! І на кожному повороті долі актор демонстрував справжнє мистецтво.

Аттила МОГИЛЬНИЙ.

ФОТОФАКТ

На найпрестижніших концертних майданчиках Одеси проїшов традиційний міжнародний фестиваль мистецтв «Біла акація», в якому беруть участь відомі музиканти, виконавці народної та джазової музики з Австрії, Німеччини, Італії, Росії, США, України.

На знімку: диригент — заслужений діяч мистецтв України Наталя ПОНОМАРЬОВА.

Фото Олександра СЕРГОТА (Україноформ).

Євросоюз через дорогу

СВІТ ПРО УКРАЇНУ

«Найближчим часом Росія може запровадити проти України економічні санкції», — вважають журналісти російської «**НЕЗАВИСИМОЙ ГАЗЕТИ**». «Банки будуть зобов'язані надавати комітету РФ з фінансового моніторингу повну інформацію про операції, сума яких перевищує 600 тисяч рублів, з українськими резидентами. Річ у тім, що цей комітет слідом за FATF включив Україну до «чорного списку» держав, котрі не сприяють боротьбі з відмиванням брудних коштів та фінансуванням тероризму. У Києві таке рішення розцінили як політичний тиск з боку Москви.

Співробітник українського МЗС, який не назвався, заявив: «Росія у цьому випадку нічим не краща за Україну, її економіка ідентична українській, і тому приймати такі рішення — блюзнірство». Багато українських аналітиків під-

тримують таку думку, вказуючи на те, що в лютому цього року FATF відмінила санкції проти України, введені у грудні 2002 року».

«Іспанія тимчасово припиняє використання транспортних літаків пострадянських країн», — повідомляє **СІ-ЕН-ЕН**. — Таке рішення прийняв іспанський уряд після катастрофи українського літака Як-42 у Туреччині, в результаті якої загинули 62 іспанські миротворці. Родичі загиблих звинувачують урядовців у використанні дешевих східноєвропейських літаків, у яких не дотримано всіх вимог безпеки».

Американський журнал «**НЬЮСВІК**» пропонує читачам статтю Анжея Олеховського, в якій йдеться про польську політику стосовно євроінтеграційних процесів. «Що сказати про велику картину майбутньої Європи та її місця у світі? Ми постійно

підтримуватимемо європейську інтеграцію: економічну і політичну», — стверджує журналіст впливового журналу. «Ми також вважаємо, що кордони Європи мають рухатися на схід. Якщо Україна та Білорусь, які нині видаються геть безнадійними, ввійдуть до європейських кордонів, то вони проводитимуть політику нового рівня, орієнтовану на інтеграцію з Європою. Природно, Євросоюз залишається відкритим для цих країн, а не клубом для обраних».

Темою розширення ЄС переймається і російська служба **БІ-БІ-СІ**. Щоправда, в їхньому матеріалі йдеться про наслідки розширення Євросоюзу для... україно-словацького села Солонці: «Розширення Євросоюзу, плановане на травень 2004 року, викликає радість далеко не у всіх. У закарпатських Солонцях кордон ЄС — це не абстрактна лінія на карті, а центральна вулиця. Колись це село вхо-

дило до Австро-Угорської імперії і називалося Селменці. Майже 60 років тому через нього проліг держкордон. Залізний паркан зі шлагбаумом розділив село між тодішньою Чехословаччиною та СРСР. Сьогодні село належить двом державам: Словаччині та Україні. Зі словацького боку воно називається Велке Слемнице, а з українського — Солонці. Щоб перейти головну вулицю, жителям потрібно пройти понад 50 кілометрів. Однак вартість такої подорожі мало кому з українців по кишені».

У США, як передає радіо «**СВОБОДА**», стартував показ моди «Краса заради життя». «Молоді українські модельєри Ганна Бабенко, Вікторія Гресь та Оксана Караванська представляють свої моделі американцям. На кошти, зібрані від показів, буде закуплено спеціальну апаратуру для діагностики раку молочної залози в Україні».

Підготувала **Тетяна ПАСОВА**.

Фото АП.

Акторка Ніна Рейч грає роль без слів. Вона копіює скульптурні роботи відомих митців. Цього разу в Лагуні Біч (Каліфорнія) вона представила одну зі статуй, які стоять в Алеї Осені біля Версалю.

РЕАЛІЇ

У Грузії створюють жандармерію

Концепцію реформування внутрішніх військ на жандармерію західного типу розроблено у МВС Грузії.

Як заявив командувач ВВ генерал-майор Георгій Шервашидзе, згідно з концепцією, функції внутрішніх військ розширяться, і їм частково нададуть поліцейських функцій. Певною мірою вони уже тепер здійснюються у Панкиській ущелині. Внутрішні війська отримають право на попереднє дізнання, допити підозрюваних, проведення оперативно-слідчих заходів. Реформи плановано здійснити поетапно протягом двох-трьох років за відповідного фінансування. Нині у внутрішніх військах служать 4600 військовослужбовців, а в разі реформи їх кількість зросте.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.

Тбілісі.

ФОТОФАКТ

Фото АП.

Камболджійські буддійські монахи у своїх молитвах закликали світ до миру. Релігійна церемонія відбулася в пагоді Пномпеня.

У грудні одружуватися вигідніше

У Німеччині кращим місяцем для шлюбу завжди вважали травень. Адже недарма в німецькій мові слово «травень» — «Wonnemonat» — означає «місяць блаженства, насолоди».

Колись був такий звичай: у ніч на 1 травня парубок встановлював під вікном дівчини прикрашену берізьку на знак свого кохання. Протягом місяця дівчина дивилася на деревце і намагалася вгадати: кого вона цікавить. Коли до кінця травня вона так і не знаходила відгадку, то всю ніч на 1 червня мала вартувати юнака. Цієї ночі закоханий повинен був прийти, щоб забрати березу.

Але в сучасній Німеччині місяць травень потихеньку втрачає свій шлюбний статус. Торік у Кельні в травні відбулося 606 весіль, в серпні — 644, а найбільша кількість — 716 — припала на грудень. І не лише тому, що німці звикли все відкладати на останній день року. У країні чинні податкові пільги, за допомогою яких держава стимулює інститут сім'ї. Обом молодятам із державної скарбниці повертають частину податків за весь рік, навіть якщо весілля відбулося 31 грудня. От і поспішають закохані, коли все одно вже вирішили взяти шлюб, не прогавити такий подарунок.

Чинганчук служить на митниці

Група польських прикордонників, які охороняють східні рубежі своєї країни, проходить незвичну підготовку. В ролі наставників виступають північно-американські індіанці: три представники племен сіу, навахо й тохоно оодам навчають підопічних читати сліди.

Девід Скаут Джейсон Гарсія і Брайан Нез не мають ані головних уборів із пір'я, ані томагавків, носять вони маскувальні костюми спецзагону «Вовчі тіні» — підрозділу американської митної служби.

Спецзагін «Вовчі тіні», створений понад 30 років тому в штаті Арізона за рішенням Конгресу США, справ-

ді домігся значних успіхів. Майже 70 відсотків наркотиків, що їх виявляють митники на цій ділянці кордону в резервації племені тохоно оодам — це його заслуга. Із представників цього племені й було 1972 року вкомплектовано і відправлено на допомогу федеральній прикордонній охороні групу «Вовчі тіні». Члени підрозділу не послуговуються сучасною технікою, такою, як, приміром, прилади нічного спостереження чи радар, а покладаються лише на мистецтво читання слідів, яке передається в їх племенах із покоління в покоління.

Суд з'ясує правду

У Британії триває суд за позовом родин трьох британських інженерів, які загинули в Чечні, проти їхнього роботодавця — компанії Granger Telekom. Родичі вважають, що фірма виявила недбалість, відрядивши своїх працівників до Чечні в розпал збройного конфлікту.

Троє інженерів — Даррен Хікі, Пітер Кеннеді та Руді Петчі — поїхали до Чечні у вересні 1998 року. Контракт з установлення на території республіки системи радіотелефонії мав принести їхній фірмі майже 300 мільйонів доларів. Однак уже через кілька днів після прибуття, 3 жовтня 1998 року, інженерів було викрадено. Бойовики сподівалися отримати за них викуп.

Британців 64 дні катували і змушували дивитися записи катувань і страт. Переговори між викрадачами і представ-

никами Granger Telekom успіху не мали. Спецназу також не вдалося їх врятувати. Головні інженерів знайшли на узбіччі однієї з доріг, що ведуть до Грозного.

Чеченські бойовики стверджували 1998 року, що інженери насправді не так налагоджують чеченську телефонну мережу, як ведуть шпигунську діяльність. За неспіттвердженнями даними, британське МЗС справді зверталось до Granger Telekom з проханням зібрати в Чечні якийсь «інформаційний пакет», повідомляє **Бі-бі-сі**.

Чи потрібні Росії військові пенсіонери?

А ЯК У НИХ

Полковник у відставці російської армії Віталій Гапон довгий час служив в Україні, викладав військову журналістику у Львівському вищому військовому училищі. Після розвалу СРСР переїхав до Москви, працював в академії Генерального штабу. Сьогодні він військовий пенсіонер. Як живуть відставники-військовики в Росії? На це запитання кореспондент «ГУ» спробував відповісти разом з Віталієм Гапоном.

«Для початку слід зазначити, що полковники, підполковники йдуть у Росії на пенсію у п'ятдесят років, майори в сорок п'ять, молодші офіцери можуть звільнитися і раніше, залежно від вислуги років, — розповів Віталій Гапон. — Треба прослужити не менше п'ятнадцяти років, щоб отримати бодай якусь пенсію. Але якщо командування вважає, що офіцер цінний спеціаліст і професіонал, його служба може тривати, як то кажуть, до «останнього подиху».

Пенсіонер генерал, полковник отримує пенсію приблизно 5400 рублів (180 дол.), підполковник — 4500—4700 (156 дол.). Крім того, якщо офіцер служив у «гарячих точках», то ця служба йому зараховується

— рік за два. Передбачено надбавки до пенсії, допомоги за інвалідності, інші соціальні блага. Але реальність така, що багато офіцерів сьогодні йдуть з армії на мінімальну пенсію, не дослуживши належних термінів. Причин цього кілька: армія реформується, крім того, багато офіцерів не в змозі фінансово забезпечити сім'ю, і гадають, що, змінивши професію, зможуть знайти більш оплачувану роботу.

«У нас є державні програми, які допомагають офіцерам, котрі звільнилися в запас, перекваліфікувалися, — каже Віталій Гапон. — Ще два-три роки тому програма перепідготовки працювала успішно. Люди здобували освіту в кращих російських вузах, у Фінляндії, Німеччині. Сьо-

годні, на жаль, і ці програми згорнуто. Та й хто дасть гарантію, що, закінчивши курси, офіцер знайде хорошу роботу?».

Окрема тема — житло. Інколи офіцерові пощастить, і регіон, в якому він служив, може видати йому сертифікат на отримання квартири. Сертифікат — це цінний папір, пред'явивши який, у банку можна одержати вказану в ньому суму грошей. Але ось приклад: офіцер служив на Далекому Сході й отримав сертифікат на трикімнатну квартиру. Але на цей сертифікат у Москві та в інших великих містах європейської частини Росії можна купити хіба що туалет у місті або хлів у селі.

Не кращі справи і з санаторіями відпочинку.

«Престижні санаторії і будинки відпочинку колишньої Радянської Армії в Росії приватизовано, продано комерційним структурам, — пояснює Віталій. — Щоб потрапити туди, жодних грошей не вистачить. Я можу одержати путівку до санаторію один раз

на рік. Але не безплатно. Знижки для мене — 30%, для моєї дружини і дітей — 50%. Щоб мені з сім'єю поїхати в санаторій, треба заплатити приблизно 24 000 рублів (750 дол.)».

Про медичне обслуговування Віталій Гапон узагалі не захотів говорити: «Нещодавно поховав свого батька. Він своїми ногами дійшов до госпіталю ветеранів. І в результаті безплатного лікування помер. А він був інвалідом усіх війн. Лікуватися даром у військових госпіталах — це дарма лікуватися. Гадаю, звільнений військовослужбовець російської армії державі не потрібен».

І все-таки військові служиві люди державою захищені чи кинуті напризволяще? «Пенсію отримують. Якщо порівняти із середньостатистичним російським пенсіонером, який щонайбільше отримує 2200 рублів (90 дол.), то офіцери-пенсіонери не бідують. Але соціальна допомога з боку держави для військових не витримує жодної критики».

Віктор ТИМОШЕНКО.

Москва.

ФОТОФАКТ

Народження цього малюка святкував увесь сіднейський зоопарк «Таронга». Дитинча горили назвали Фатакі. Він нерозлучний зі своєю мамою, яку ніжно обіймає (на знімку). Працівники зоопарку з гордістю розповідають, що це вже друга тутешня горिला, яка народила малюка за останні три місяці. Це — результат багатьох років роботи в рамках програми збереження дикого світу.

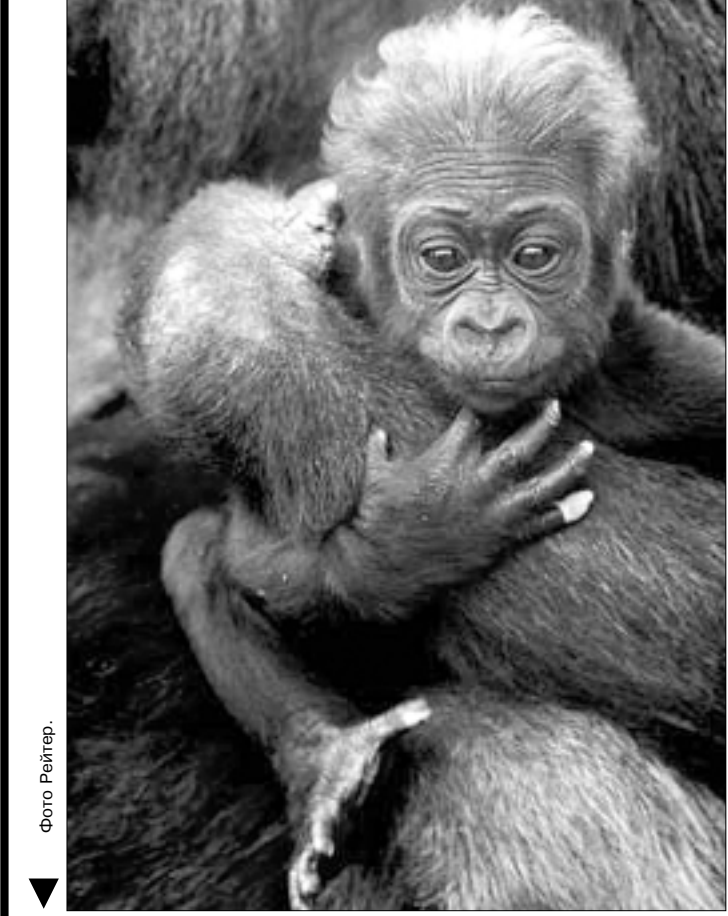

Фото Рейтер.

Олександр ЗЛОТНИК: «Професіонал — це той, хто діє в часі»

КЛУБ ЗНАМЕНИТОСТЕЙ

Шодня у транспорті, на роботі, вдома ми чуємо його пісні. Серед них ті, які стали класикою, й ті, які «захітували» зовсім нещодавно. «Гай, зелений гай», «Маки червоні», «Родина», «Прима-балерина», «Розлука», «Батьківська пісня»... Що ви пригадали, прочитавши назви? Звісно, імена Назарія Яремчука, Таїсії Повалій, Оксани Білозір, Олександра Тищенка, Марини Одольської... А «татусь» пісень — Олександр Злотник, один з найвідоміших вітчизняних композиторів. Найдивовижніше те, що Олександр ЗЛОТНИК встигає робити безліч справ одночасно. І чому кажуть, що таких, як Юлій Цезар, більше немає?..

— Олександр Йосиповичу, як на вашу думку, ті бригади, що були при «Укрконцерті», «Київконцерті», можна вважати передвісниками українського шоу-бізнесу?

— Гадаю, що так. Адже там було дуже багато творчого пошуку. І я пам'ятаю часи, коли колективи змушені були виконувати українські пісні і обробляти їх. Щоправда, бувало, що потім каменя на камені не залишалось від української пісні... Музиканти хотіли створити щось нове: прийоми, акустичні варіанти, нарешті, стилі та напрями, і подекуди бідна українська пісня дуже потерпала. І лише деякі колективи — «Кобза» в Україні, «Пісняри» в Білорусі, «Аріель» у Москві, «Ялла» в Ташкенті — мали своє обличчя. Ці ансамблі дуже обережно ставилися до народної пісні, і якщо вже робили обробку, то вона була справді якісна.

— Але були часи, коли композиторів, які не створювали «серйозної» музики, а писали тільки пісні, не брали до Спілки композиторів?

— Було таке. Твої пісні співає весь Радянський Союз, але ти не в Спілці. Колись у Міністерстві культури було засідання з приводу Левка Дутківського, керівника «Смерічки», та мене. Питання стояло так: чи дозволити виконувати українським колективам по три наші твори. Бо ж ми не були тоді членами Спілки. І цей дозвіл став величезним кроком уперед.

— Отже, процес розвитку культури гальмували штучно...

— Однак мали бажання творити! Ми всі були фанатами. Ну не платять нам, то й що? Звичайно, прикро, що тебе не вважали за повноцінного композитора. Це була одна з причин отримання мною другої вищої освіти (уже після того, як закінчив Київську консерваторію і викладав у пединституті). Я вступив до Одеської консерваторії по класу композиції і теорії музики, щоб нарешті легалізувати свої права на творче життя.

— Це був вимушений вчинок?

— І так і ні. Розумів, що мені бракує професіоналізму в серйозних жанрах. Я на той час почав писати, окрім пісень, і музику для кіно. Потрібно було працювати з симфонічним оркестром. Писати доводилося багато — майже 120 годин симфонічної музики за рік. Тому й розумів, що потрібна додаткова освіта. Як казала моя бабуся, знання за плечима не несоти.

— А що сталося з композиторами, які годувалися за рахунок музичного фонду, після його зникнення?

— Ну, музичний фонд є і нині. Але він у жахливому стані, і тепер не має чим допомагати митцям. Наприк-

Олександр Злотник, його французький колега Мішель Легран і співачка Тамара Гвердцетелі.

лад, у Ворзелі є Будинок композиторів. Там видатні наші композитори відпочивали і писали музику: Платон і Георгій Майбороди, Ревуцький, Лятошинський, Білаш, Поклад... А тепер це місце у страшенному занепаді. У хатинках гине величезна кількість прекрасних інструментів. Ми просимо, щоб держава звернула увагу на людей мистецтва. Але їй, певне, це не потрібно.

— Коли чуєте нову чужу пісню або власну, чи навідує вас передчуття: це буде стовідсотковий хіт?

— Цього ніхто не знає. Я можу лише приблизно розраховувати на те, що це буде популярна пісня. Є певні складові, які це визначають:

повинна бути яскрава мелодія, яка запам'ятовувалася б. Вона має бути обов'язково оригінальна. Калька відходить швидко. В поезії має бути зерно, фраза, яка западала б у серце. Має бути драматургія пісні. Я розумію, що сучасна тінейджерівська культура не потребує цього, та хіба це культура? Я зовсім не певен, що молодь через 10—20 років згадає таку музику. Пісні з душею, з ідеєю

можуть відроджуватися через десятиліття.

Я завжди кажу, що мелодія — це як людина. Вона народжується. Вона має свою душу. Протягом життя змінюються зачіска, одяг, але душа залишається та сама. Справжня пісня, якщо це не метелик на один день, житиме вічно. І нині потрібно, щоб такі вічні пісні народжувалися, молодь не можна залишати без них. Мені є що заспівати за столом, я легко пригадаю пісні своєї молодості, і «Бітлз», і прекрасні радянські пісні. А чи зможе мій син через сорок років пригадати те, що співають тепер? Не впевнений.

— Як поєднуєте в собі продюсерство і композиторську діяльність, комерцію і твор-

чість?

— Найшасливіші для мене — хвилини творчості. Але так складається життя, що доводиться займатися ще чимось. Нині пишу багато пісень, працюю з новими виконавцями, а також з уже відомими. На замовлення Національної опери пишу музику для восьмисерійного фільму. Працюю над мюзиклом. Його сюжет — історія Миклухо-Маклая. Усе-таки Миклухо-Маклай — онук запорозького козака. Постає яскрава, непересічна. У мандрівника закохувалися найпомітніші красуні світу...

— Що для вас — професіонал?

— Це людина, яка діє в часі. Те, що нині так багато непрофесіоналів у мистецтві, — трагедія. Уявіть собі, ви прийдете до непрофесійного хірурга. Що буде? Ви не дозволите йому робити операцію, бо він може вас зарізати. Але чомусь ті, хто не знає нот, вважають, що покликані писати музику.

— Чи підуть вашими творчими слідами ваші діти?

— Син Ілля (19 років) дуже добре володіє англійською, перекладає. Є старша дочка Оля — їй 29. Молодший, Софійці, рік і дев'ять місяців. Уся надія як на музиканта у мене саме на неї. Вона точно буде співати. Уже знає назви всіх нот.

— Розкажіть трохи про молодь, якою ви опікуєтесь. Чому, приміром, обрали Вілія Жмахера або дітей Назарія Яремчука?

— Бо це — діти Яремчука. Я дуже люблю і поважав їх батька, та й вони самі талановиті хороші діти. І обидва сини, і Марічка. А Жмахер, вважаю, дуже перспективний югославський співак, з чудовою енергетикою, красивим тембром. Три роки тому я познайомився з потужною співачкою Тетяною Піскарвою. А нова моя вихованка — Валерія Саханова. Їй лише 15, але вона вже має свій стиль.

— Дивно, але чула, що наступного року ви плануєте провести фестиваль скрипалів імені Давида Ойстраха.

— Журі вже підібрано — це найавторитетніші скрипалі з усього світу. Усі, до речі, дали згоду. Листуємося з сином Ойстраха. Робота вирує. Хочеться, щоб Україна мала свої престижні конкурси. Адже таланти країни — це її визитка. Сірість, як кажуть, сама проб'ється. А таланти треба підтримувати.

Бесіду вела Дарія ГОРСЬКА.

Фото з домашнього архіву Олександра Злотника.

місцевої говірки. Він справді житиме — у своїх героях, фільмах, у серцях вдячних земляків.

На знімку: Євген Матвеев з друзями дитинства.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.

Позаторік київський Центр соціальної допомоги провів соопитування серед мешканців столиці на тему сімейного насильства. 52 відсотки опитаних вважають, що в Україні ця проблема є і потребує негайного розв'язання. 27 відсотків респондентів переконані, що проблема не така серйозна, щоб надавати їй особливої уваги. І лише 14 відсотків вважають, що ця проблема скоріш віртуальна, аніж реальна...

Нещодавно Президент України підписав закон, що встановлює штрафи за насильство в сім'ї. За законом домашній тиран за свої протиправні дії стосовно близької людини, вчинені

(або точніше, виявлені) вперше, має сплатити штраф у розмірі від 17 (неоподатковуваний мінімум) до 51 грн. Або рушати на виправні роботи терміном від одного місяця. Повторне діяння, зафіксоване протягом року, оцінюється від 51 до 119 грн. адміністративного покарання. Сумнівно, щоб такі фінансові санкції зупинили сімейних тиранів. Але, все одно, механізм запущено. А щоб заходи профілактики сімейного насильства у обивателя не викликали зверхньої посмішки, мабуть, урядові доведеться переглянути такий соціальний норматив, як неоподатковуваний мінімум.

Ольга ВАУЛІНА.

КОЛОНКА ОГЛЯДАЧА

Парад триває

Цікава річ: здається, ми самі себе переконали в тому, що, оскільки нашим театрам, особливо провінційним, живеться важко (а так воно й є) — то там нічого вартісного й не відбувається. А справа стоїть так: там «нічого не відбувається» часто лише тому, що ми цього просто не дивимось!

Переконалися в цьому можна було в кінці травня, коли в Києві проводили дні культури кількох областей. Такого напливу театрв не було в столиці дуже давно, а може, й ніколи. Переглянути все не було жодної змоги, адже тривав Міжнародний фестиваль «Київ травневий», куди 20 країн Європи привезли свої вистави, часом дуже хороші. А ще ж три дні в Києві були чудові харків'яни-безділляці з виставами Жолдака. А тут ще й оті обласні театри! Спокус надто багато, тож столичні театральні критики-цінителі ніби мимоволі відсочували театри Вінниці, Черкас чи Запоріжжя безнадійно в кінцеві черги. Автор цих рядків відвідав лише три вистави театрв, у яких «нічого не відбувається». У таких випадках кажуть: по-вірте, все там було! От кого майже не було — то це саме київської газетної братії, котра табуном бере в облогу театри московські чи будь-які, окрім своїх. Коли кажуть «театру в нас нема», уточнимо: є, та його нікому любити, крім публіки, котра про погибель культури рецензій не пише.

... Отже, йдемо на «Соло для годинника з боем» за п'єсою О. Заградника. Це Донецький театр імені Артема. Донецчани привезли ще й яскраву виставу «Милий друг» за Мопассаном (постановка А. Бакірова), але будемо дивитися «Соло...» — раз уже культура гине, то краще спостерігати цю погибель у красиво-песимістичній старій п'єсі з немолодими акторами!

Так, тут грають актори немолоді й Києву невідомі (Євгенія Воробйова, Геннадій Горшков, Ігор Молошников, В'ячеслав Крутюк, Олександр Акімов), і п'єса наївна, і вистава, поставлена два роки тому харків'янином О. Аркадіним-Школьніком, втратила прем'єрну позолоту (а чесно кажучи, просто розповзлася). Але зал ніби не помічав цього, все прощав акторам, навіть допомагав їм оплесками в тяжкі хвилини. І подумалося: може, донеччани привезли з собою свою власну публіку? Знаючи енергійність та винахідливість Марка Бровуна, директора театру, «свіжого» шевченківського лауреата, можна було в це повірити! Але зал таки був наш, київський. І тут я збагнув: зал просто скучив за цікавим текстом, скучив за хорошими, наївно-врочистими інтонаціями традиційного українського театру, призабутого в столиці й ще живого в провінції. Живого й надійного. Цим і взяли публіку донеччани. Бо надія — головна ознака незнищенності й необхідності Культури.

...Спектакль Запорізького облмюздрамтеатру «Нестор Махно» (постановка Ігоря Бориса, він і співавтор п'єси) — зовсім інший. Він наче наривався на фейлетон. Цей театр довго носив ім'я Шорса, тож кортіло назвати рецензію «Махно в театрі Шорса» абощо. Де ще таке побачиш? Уявіть: зустрічаються Махно і Ленін. Нестор — здоровий ковбой з «Зесілля в Малинівці», а Ленін — малий, клишоногий, мов з цирку шапіто вискочив! От вони бесідують про Україну, а потім співають дует із «Запорожжя за Дунаєм!» І така вся вистава (чого варт

анекдотична сцена: Сталін, Троцький і Ворошилов паряться в сауні!). А Петлюра — монументальний, схожий на Щербильського у шкіряному плащі й вишиванці! Вистава нагадує лубок чи урядовий концерт, де погані політики виступають вперемішку з хорошими гумористами. Та ось минув час, а мене не полишає думка, що то було одне з найякравіших театральних вражень останнього часу. Київ не дозволяє собі такої безоглядної, майже дитячої сценічної свободи. Київ пуританин, тут це неможливо. Ех, чому запоріжцям не приїздити частіше? Зал був в ударі!

...І ще один подарунок — чеховський «Вишневий сад» (Черкаський облдрамтеатр, постановка Аліма Ситника, сценографія столичного художника Андрія Александровича-Дочевського). Цю виставу я бачив першою — і завдяки їй пішов дивитися дві інші. Вона перша розтопила лід столичної недовіри (може, й снобізму) до «культурної околиці». Справді, спершу скептично сприймаєш звичні ознаки провінційного театру: деяку нарочитість і приблизність гри, однобарвність характерів (усе це було й у згаданих вище виставах). Але скоро усе це якось перестаєш помічати й помічаєш інше, а саме — що Чехов відривається і цим — залізним, а не золотим, ключем!

Вистава Ситника дивовижно проста, суворя й шемлива. Можна докоряти, що вона «не так» зроблена, не по-чеховськи грубувато — але результат цілком чеховський. Дивна прощальна сцена перед фіналом: вона водночас нагадує і посадку врангелівців на кораблі, і «Лісову пісню (ото коли в Лукаша згоріла хата). Втім, чому ні — катастрофа так катастрофа, в усіх можливих вимірах! Це — про людей, котрим перестало бути зрозумілим життя. Люди гарні, але не знають, нащо живуть. Традиційно вважається, що вони «покинули старого лакея Фірса». А тут ні: це вони покинуті, а Фірс (Віктор Семененко) — старий, але ще могутній дядько, чимось нагадує бадьорого відставного партфункціонера, котрий ще не забув «правильного життя». А тому не пропаде. Отак воно у черкашан...

... А парад театрв триває: вчора, сьогодні й завтра в столичному Молодому театрі показують свої камерні вистави заньківчани зі Львова.

Віталій ЖЕКЕРА.

На знімку: сцена з «Вишневого саду» Черкаського облдрамтеатру.

Від Ясіні до Ужжа

У квітні—травні в мукачівському замку «Паланок», у рамках Року культури в Україні, проходила виставка творів образотворчого та народного декоративно-прикладного мистецтва Раківського району.

Вона мала широкий відгук у численних гостей замку, іноземних делегацій. Тому облдержадміністрація розширила і часові, і географічні рамки виставки. Протягом червня—серпня за дерев'яними мурами фортеці пройде культурно-мистецька акція під назвою «Від Ясіні до Ужжа — скарби Срібної землі».

Ясіня та Ужок — крайні населені пункти Закарпаття, які умовно окреслюють територію області. Тож замок «Паланок» у червні—серпні дасть змогу кращим майстрам народного мистецтва цього багатонаціонального краю показати всю палітру своїх неповторних творів.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Закарпатська область.

ОБ'ЄКТИВ

30 травня. Завершено візит парламентської делегації України на чолі з Володимиром Литвином до Японії.

31 травня. Бориспіль. «Тиждень безпечного руху школярів». Спільна акція «Голосу України» та «Киевских ведомостей».

1 червня. День захисту дітей. Президент України з дружиною на виставці «Країна дитячої мрії» у Києві.

3 червня. Нагороджено кращих журналістів України з нагоди професійного свята.

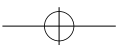
2 червня. Засідання погоджувальної ради парламенту.

4 червня. Київ. Відкрито виставку скіфських скарбів з півдня України.

5 червня. Верховна Рада прийняла рішення про відправку української бригади до Іраку.

Там, де Тетерів і скелі

Пам'ятник біля костюлу

КОРОСТИШІВ

Якщо від Києва проїдете на захід трохи більш як сто кілометрів, потрапите в Коростишів. Біля костюлу побачите пам'ятник людині, яка була власником міста і залишила глибокий слід у його історії. Пам'ятаєте, в Пушкіна є такі рядки:

*«Певец! Издревле меж собою
Враждуют наши племена».*
Йдеться у вірші про вкрай складні відносини Росії і Польщі, а закінчується він оптимістично:
*«Но глас поэзии чудесной
Сердца враждебные дружит —
Перед улыбаюко небесной
Земная ненависть молчит...»*
Вірш присвячено графу Олізару (1798–1865 рр.). Він був першим «зарубіжним» поетом, котрий прочинив світову славу «вішому Півночі пітту». Ось лише декі строфи з його поетичного послання «До Пушкіна», написаного «у лісі в скелях» (переклад з польської Валентина Грабовського):

*«Іскри генію Твоїго
Хочу з сонцем порівняти».*
Пушкінське послання було відповіддю на ці рядки. Пам'ятник Густаву Олізару встановлено на відзначення 200-річчя з дня його народження. У місцевому музеї, який займає кілька великих кімнат Будинку культури, почете чимало цікавого про цього поета, перекладача, мемуариста, громадського діяча, ім'я якого пов'язане з багатьма найвидатнішими представниками різних країн і народів.

Ось лише кілька стрихів. Те, що Балзак вінчався з Евеліною Ганською в Бердичеві, знають усі. А кого французький романіст назвав «чарівною, люб'язною і дотепною особою»? Жозефіну Ожаровську, другу дружину Густава. Це її брат абат Віктор Ожаровський освятив той шлюб. А Олізар був свідком на вінчанні.

Учився Густав у Кременецькому ліцеї — одному з найвідоміших навчальних закладів Російської імперії того часу. А серед випускників ліцею — і яскрава зірка польської літератури Юліуш Словацький, який у 1847 написав послання «До графа Густава Олізара».

Зустрівшись з Олізаром у Криму, Адам Міцкевич присвятив йому рядки сонета «Аюдаг», порівнявши з цією скелею.

Після повстання декабристів

власник Коростишева потрапив до Петропавлівської фортеці, як і його друг Михайло Бестужев-Рюмін, котрому він у своєму маєтку допомагав переходувати від царських жандармів (через деякий час будуть ще арешт і слідство у Варшаві у справі польського таємного Патріотичного товариства з обмеженням

у правах на вільне пересування імперією й довічний секретний нагляд, а 1831 року, коли спалахнуло польське повстання, його знову заарештовують і відправляють на примусове проживання у глиб Росії).

З творчим доробком Густава Олізара наші сучасники змогли ознайомитися завдяки поету Валентину Грабовському. Він переклав вірші коростишівського романтика, а житомирське видавництво «М. А. К.» видрукувало їх одразу двома мовами — польською та українською. До того ж значним як для поезії тиражем — тисячу примірників. Дослідники відзначають, що цикл творів любовно-філософської лірики є одним з найкращих у польській поезії періоду романтизму. Навіні ці вірші нерозділеним коханням до дочки генерала Раєвського Марії, яка віддала руку і серце Волконському і після повстання декабристів відправилася з ним до Сибіру.

Підсумком усього життя Олізара стали його «Мемуари», які, за свідченням житомирського ученого-полоніста Володимира Єршова, передають «звук, запах, колір і смак епохи».

Легенди і версії

Олізари володіли Коростишевом 308 років. Загалом місту трохи більш як 500 літ. А що було до першої документальної згадки? Світло на це могло б пролити розшифрування назви.

Найдавніша версія: коростами називали кам'яні поховальні урни — в сиву давнину трупи спалювали. Такі пам'ятки давніх часів знаходили на території Коростишева. Коростами, за свідченням науковців, називали також випалені ділянки лісу, а це — поля з безліччю корчів, чагарників. Житомирський професор Петро Білоус припускає, що назва Коростишева (як і Коростеня та деяких інших населених пунктів) походить від імені язичницького бога Хорса.

1499 року великий князь Литовський подарував село Коростишево своєму воєводі Кмиті (цікаво, що в Коростишівському районі є село Кмитів). 1565 року один з Олізарів викупив село у двоюрідного брата Філона Кмити і влаштував тут свою резиденцію. Відтоді починається «олізарівський» пері-

од історії міста. Припадає на нього і охоронна грамота Богдана Хмельницького, і надання місту Магдебурзького права. Представники цього роду залишили після себе міст через Тетерів, великий парк, костюл, а від палацу залишилися тільки колони та дуже оригінальний портик.

Спогади про вугілля

Незабаром у центрі Коростишева має з'явитися ще один пам'ятник — шахтарям. Є розпорядження голови облдержадміністрації, оголошено конкурс на кращий проект. Місто було колись шахтарське. Видобуток бурого вугілля тут розпочався 1946 року: спершу шахтним способом, потім розрізами. Та до 1990-го родовище вичерпалося.

На ліквідацію вугільного комплексу було виділено вісім з половиною мільйона гривень. І треба було працевлаштувати людей — а лише на торфобрикетній фабриці працювало 1200 осіб. Частину примішень, які можна було використати для інших цілей, перепрофілювали, продали підприємцям. Решту довелося знести. Тепер про колишню шахтарську славу Коростишева нагадує хіба лишень те, що в місті багато пенсіонерів цієї галузі.

Коротка шахтарська історія Коростишева, яка не тривала й півстоліття, нагадує: все, що має закінчитися, обов'язково закінчується...

Стоять або животіють

На жаль, закінчилося й те, що не мало б закінчитися. Коростишів був свого часу містом приладобудівників. На заводі «Електроприлад» працювало раніше дві тисячі осіб. Це вже не секрет: випускали гіроскопи для систем наведення танків, підводних човнів. А крім того, різні товари для населення. Зокрема, любителю рибної ловлі марка цього підприємства відома, бо купували виготовлені тут спінінгові катушки.

— Тепер тут залишилося всього з півсотні працівників, — повідомив заступник міського голови Володимир Нетеса. — Токарні та інші роботи на замовлення виконує механічний цех. Пробують налагодити випуск побутових електричних насосів для населення, але надто велика конкуренція.

От і виходить, що нині чи не найбільше доходів дає... адмін-приміщення, здане в оренду підприємцям.

Граф Олізар не лише вірші писав та з різними знаменитостями дружив. 1828 року він запросив до маєтку німців — заснувати суконну мануфактуру. Потім чехів, щоб навчили виробувати хміль. У 40-х роках позаминулого століття привіз італійців, аби навчили обробляти камінь. До революції тут було чимало виробництв, про які тепер можна довідатися хіба в музеї, де нині експонуються їх продукція. Ставилися місто, наприклад, своїми сірниками.

Не пощастило заснованій Олізаром текстильній галузі. Підприємство, яке спеціалізувалося на виго-

товленні ковдр для армії, працює тепер, за даними міськвиконком, всього на 10 відсотків — тчуть килимки під ноги. Паперова фабрика, після того як її викупила команда з іншого регіону України, не працює. Нові власники переоснащують інші підприємства такого профілю, а до Коростишева ще руки не дійшли. Усього лиш відсотків на 15 використовуються потужності заводу продтоварів, який славився раніше своїм майонезом. Та не витримав він конкуренції підприємств з інших областей, які завалили Житомирщину своєю продукцією.

Камінь, гроші і творчість

То чим займаються тепер жителі міста? 18 підприємств спеціалізуються на переробці деревини. Ажде довкола ліси, а це ще й роздолля для тих, хто любить гриби та ягоди.

Та головний дохід у бюджет міста дає камінь. Робота високооплачувана, принаймні, за мірками Житомирщини. Фрезерувальники заробляють до тисячі гривень, полірувальники майже 600. Всі підприємства, які займалися цим у радянські часи, можна було на пальцях перерахувати.

— Тепер зареєстровано 438 юридичних осіб, які спеціалізуються на обробці каменю, — вразив цифрою заступник міського голови Володимир Нетеса. — Найбільші — то державне підприємство «Коростишівський гранітний завод» і гранкар'єр, який є обласною комунальною власністю. Серед інших виділяється українсько-іспанське СП «Іскор». Зарубіжні партнери вклали в нього 110 тисяч доларів. А приймали, щоб поцікавитися, як ідуть справи, через десять років. Інші підприємства невеликі.

Звичайно, місцеві кар'єри і не змогли б видобути стільки блоків габро та лабрадориту, щоб вистачило для всіх тих МП і ТОВ. Тому чимало сировини ввозять з іншого району. А готова продукція — це переважно надмогильні пам'ятники. Тут мимоволі схилишся до думки, що найточніша версія походження назви міста саме та, що пов'язана з ритуальним каменем...

Тепер зрозуміло, чому в місті не переживають, де взяти гроші на пам'ятник шахтарям? Тут є кому виготовити його на громадських засадах. Є такі самородки, як Віталій Рожик. Це він головний співавтор пам'ятника Івану Франку, встановленого біля місцевого педучилища — одного з найстаріших в Україні. Це він подарував місту пам'ятник Густаву Олізару.

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

Фото Богдана МАСЛЯНИКА.

ОГОЛОШЕННЯ

Господарський суд Кіровоградської області (25022 м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29 порушив справу № 10/170/14 про банкрутство Державного відкритого акціонерного товариства «Цегельний завод» (28000, Кіровоградська обл., м. Олександрія, вул. Пожарського, 19; п/р 26005301306065 в Олександрійському відділенні промінвестбанку, МФО 323215). Розпорядником майна призначено Кобець Ірину Володимирівну (28000, Кіровоградська обл., м. Олександрія, вул. 50 років Жовтня, 22/4; ліцензія № 249536 від 11.10.2001 р.).

Господарський суд Івано-Франківської обл. (76000, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 11) порушив справу про банкрутство: ДП ВТФ «Гуцульщина» справа № Б-7/65 (Юридична адреса, 78600 м. Косів, вул. Горбова, 5 код ЄДРПОУ 02968361, р/р 26002767 в Івано-Франківській дирекції АПББ «Аваль». Розпорядником майна призначено Сав'юк Тараса Богдановича, ліц. АА № 419479 м. Коломия, вул. Квіткова, 20, тел. 2-50-11). Претензії кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

До відома громадськості

ТОВ «Явір» Вінницька обл. Бершадський р-н, с. Флорино, вул. Вокзальна, 91. Тел. (04352) 2-38-24, 2-16-45. Подав до Національної комісії регулювання електроенгетики заяву про видачу ліцензії виробництва електричної енергії за місцем здійснення заявленої діяльності Вінницька обл. Бершадський р-н., с. Красносілка, цукровий завод.

Відкрите акціонерне товариство «Енергопостачальна компанія «Житомиробленерго», ідентифікаційний код 22048622, 10014, м. Житомир, вул. Пушкінська, 32/8.

Оголошення про проведення тендеру з виконанням модернізації захистів та встановлення резервних захистів силових трансформаторів було опубліковане у газеті «Голос України» від 06 травня 2003 року № 83.

Дата акцепту тендерної пропозиції - 22 червня 2003 року. Вартість договору про виконання робіт (з урахуванням ПДВ) 1198888 (один мільйон сто дев'яносто вісім тисяч вісімсот вісімдесят вісім) грн. Переможцем визнано товариство з обмеженою відповідальністю «Фірма «Енергомашвін», ідентифікаційний код 30405382, 04073 м. Київ, пр. Червоних Козаків, 6, кор. 1, телефон (044) 490-93-40.

Господарський суд Харківської області (61022 м. Харків, пл. Свободи, 5 Держпром, 8п) визнав ВАТ «Івашківське» код ЄДРПОУ 05521146 постановою від 19 травня 2003 року по справі Б 24/23-03 (с. Одноробівка Золочівського р-ну Харківської обл.) банкрутом. Ліквідатором банкрута призначено Кардаша Сергія Леонідовича, ліцензія АА № 140479 від 02.07.2002 р. Адреса для кореспонденції м. Купянськ, Харківська обл., пл. Жовтнева, 7, кв. 95 (63705).

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21/1) за заявою ДП у Шевченківському районі м. Запоріжжя у справі №25/1 визнав банкрутом товариство з обмеженою відповідальністю «Варт» (юридична адреса: 69068, м. Запоріжжя, вул. 8-го Березня, буд. 26 А, код ЄДРПОУ 25216480, р/р 26008620135001 в ЗД АКБ «Україна», МФО 313366). Ліквідатором підприємства-банкрута призначено Персіюка С. В. (ліцензія №250211, серія АА, адреса: 69035, м. Запоріжжя, пр. Маяковського, буд. 11). Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Одеської області (65032, м. Одеса, пр. Шевченка, 4) порушив справи про банкрутство: - № 7/44-03-1830 ПП «Уранія» (Одеська область, м. Іллічівськ, вул. Леніна, 12, код 31886365, п/р 2600625000575 в ОФ АКБ «Правекс-Банк», МФО 328641); - № 7/44-03-1831 ПП «Бенефіт» (Одеська обл., м. Іллічівськ, вул. Леніна, 12, код 31886570, п/р 2600325000571 в ОФ АКБ «Правекс-Банк», МФО 328641); - № 7/44-03-1832 ПП «Мікс-Тайм» (Одеська обл., м. Іллічівськ, вул. 1 Травня, 3, код 32146315, п/р 2600625000618 в ОФ АКБ «Правекс-Банк» МФО 328641). Розпорядником майна вищевказаних підприємств призначений Киричок С. А., ліцензія АА № 250008 від 19.11.2001р.

Ухвалою господарського суду Хмельницької області від 08 травня 2003 р. по справі № 2-1/202-Б застосована ліквідаційна процедура до агрофірми «Україна» (Хмельницька обл. Вінківський р-н, с. Дашківці, код ЄДРПУ 03789985). Ліквідатором призначений Горбань Аркадій Олексійович, ліцензія № 485236 від 17.03.2003 р. (29000, м. Хмельницький, вул. Сковороди, 14, кв.151)

Господарським судом Харківської області (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5) 21.04.2003 р. порушено провадження у справі № Б-31/81-03 про банкрутство ТОВ «Агрофірма «Комбікорм» (63300, Харківська область, м. Красноград, 3-й мікрорайон, б. 6, кв. 78, код ЄДРПОУ 30292775, рах. 260000133805 в АКБ «УБТС», МФО 351878) та введено мораторій на задоволення вимог кредиторів. Розпорядником майна призначено Гур'янова Сергія Борисовича (ліцензія АА № 350364 від 31.10.2002р., 61123, м. Харків-123, а/с № 7170). Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом тридцяти днів з дня публікації оголошення.

Хозяйственный суд Донецкой области (83048, г. Донецк, ул. Артема, 157) постановлением от 21.05.2003 г. по делу № 15/2Б признал банкротом Производственно-Торговое предприятие «Норд-Маркет» (85400, Донецкая область, г. Селидово, ул. Советская, 135, код ОКПО 25325708, р/с 26009980339 в Селидовском отд. УСБ, МФО 334710) и открыл ликвидационную процедуру.

Ликвидатором назначен Белозер Василий Васильевич, лицензия № 047680 (тел. 8(0623)22-06-28).

Господарським судом Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3а) постановою від 10.04.2003 р. по справі № 10/186 Товариство з обмеженою відповідальністю «Комфорт ЛТД» (03127, м. Київ, Голосіївський район, пр-т 40-Річчя Жовтня, 120, корп. 1, ідент. код. 24189261, р/р 26005000468001 у ЛФАТ «Укрінбанк», м. Луганська, МФО 304836) визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено Воронька Олексія Олексійовича (ліцензія № 249871 від 31.10.2001 р., що мешкає за адресою: 91047, м. Луганськ, вул. Веденіна, буд. 58).

Претензії приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Донецької області (вул. Артема-157, м. Донецьк, 83048). Ухвалою від 22 квітня 2003 року у справі № 32/66 «Б» порушено справу про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Білокамєнський вогнетривкий завод» (84545, Донецька область, м. Соледад, вул. Октябрська-96), п/р 26001192545051 у Горлівському філіалі «Приватбанк», МФО 335515, ЄДРПОУ 001911750 та введено мораторій на задоволення вимог кредиторів.

Розпорядником майна боржника призначено Біліченко Віталія Олександровича (ліцензія АА № 249805 від 19.10.2001 р.).

Адреса: 84394, м. Краматорськ Донецької області, вул. Кропивницького-140. (0626) 41-43-17. Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця від дня опублікування цього оголошення.

Думка цікава, але, вибачте, дурна...

ГОЛОД-33

...Утрицятих мені, 3—4-літньому, не дуже голодно було, бо молодий енергійний батько мотався товарняками на Курщину і привозив мішечок-два хлібин, а ще у нас була корова. Я виглядає тата, коли бачив паровозний димок на залізниці. Одного разу димок був, але мішки у тата порожні. «Забрали на мєжі», — сказав і більше не їздив. Чогось прийшли забирати корову і я плакав, але чомусь лишили. Лице плакав, коли з сусіднього Озера привезли в сільдров жінку, яка з'їла свою дитину. Це був жах, живуть старші за мене, які пам'ятають той день.

Були ще в житті жахи. Сьогодні дуже тяжко, але вже чи звик, чи справді ніщо не лякає. Проте, прочитавши 4 лютого в «ГУ» (рубрика «Точка зору») статтю Г. Колісника «Партія веде», відчув мурашки на спині. Відповідаю із запізненням, бо лежав у лікарні.

Колісник, мені здається, і досі догматично, рівно захищає одного з найбільших терористів в історії — Сталіна, паскудячи пам'ять мільйонів, що у землю нашу лягли в часи сталінського голодоморного терору. Це тоді, коли чимало людей віку Колісника переосмислили історію, відкинувши догми. А ось що пише Колісник: «На повному серйозі подається, що голодомор — задумка Сталіна проти українців. А Пovolжя? А Сибір? І взагалі, ви бачили доброго хазяїна, котрий убивав би трудяг-волів тільки

тому, що вижив з ума?.. І Сталін будь-хто, тільки не блазень. Говорите про вселенську біду, так говоріть, принаймні показавши свою обізнаність із тим, про що йдеться.

Голод постійно навідується до людини. Найчастіше через природні аномалії. Голод же 1933 року особливий. Можливо, спричинений глобальною перебудовою способу обробітку землі».

Думка цікава, але, вибачте, дурна. Бо далі її носій каже: «І раптом з політичних міркувань ... зривають найдослідченіших, сказати б, професорів-академіків цього діла, розкуркулують — і зоставляють матір-годувальницю з одними тільки крикунами, навченими одному: голосніше за всіх горланити». Як бачимо, заплутується «точкозорівещь» у трьох соснах. А хто суворо вимагав негайного

втілення власної догми: куркуль — останній ворог і його треба знищити, як клас? (Читайте «Питання лєнінізму» Сталіна та українського поета: знищить ворога, як клас — це обов'язок для нас)».

Захищає Колісник Сталіна, м'яко кажучи, не ладаючи з логікою, та звинувачуючи в необізнаності інших (по суті, цілий власний народ), сам демонструє дику необізнаність, чи через засіли в голові ще сталінські догмати свідомо ігнорує факти, як це робив часто і «вождь народів». Дорікає: «Затівають парламєтські слухання», отже, стріляє в мишуле. (А Расул Гамзатов казав: «Хто в минуле вистрелить з пістолета, в того майбутнє гакне з гармати»).

Парламентські слухання, переконаний, і проведені були для того, щоб майбутнє не гахнуло по нас з гармати.

Найдивовижніше, що Колісник бере на поміч П. Тичину, назвавши свою статтю «Партія веде». І почавши: «Як міг Тичина написати це в страшний 1933-й? Міг. Написав. І надрукував без перекладу в «Правде». Бо він Тичина! А великих треба зрозуміти... «Партія веде» Павла Тичини була написана як маніфест (!?) надії багатьох людей, як засторога культу особи, який саме почали клепати безсоромно, кричуще один наперед одного. Не вина Тичини, що надія

на партію виявилася марною. Що партія не виконала свого прямого обов'язку...»

Отак! Тичина ж надрукував не сам, а це зробила «Правда», за вказівкою «вождя», який самовладно планував особисте життя інтелігенції, а й припускали, що вірша написано «на замовлення».

Великих «треба зрозуміти». Зрозумійте, шановний Григорію, що вони також люди, і Тичина захищав власну шкуру, як і ваш кумир Сталін — свою. Один з російських поетів, теж зараді самозахисту, вигукнув: «Спасибо Вам, товарищ Сталин, за то, что Вы живете на земле!» Дуриця, але і дітей примушували вчити.

Голодомор — один з найбільших злочинів проти людства. Голод 30-х був терором Сталіна і його кліки проти найбагатшої, найосвіченішої і самостійної частини народу Союзу РСР. Таким був народ український. Частину його виморили голодом, іншу залякали, родовіне древо підрубали і примусили співати: «Хвала Тобі, батьку від роду до роду...» Нині не примушують, а невтомні співаки залишилися!

Іван ВАЛЬКО, професор, доктор філософських наук, головний науковий співробітник Національної академії Служби безпеки України, письменник.

«Страшне перо не в гусака...»

НЕ ВІРИТЕ?

Не так давно у нашому місті побувала представницька делегація відомої японської фірми, яка спеціалізується на випуску електронної апаратури. І що цікаво — прибулі чомусь виявили бажання спілкуватися тільки з керівниками місцевого осередку Національної Спільки письменників України. Зустріч за зачиненими дверима супроводжувалася різноманітними чутками й припущеннями, які перегода погодився розвіяти відповідальний працівник тутешньої організації НСПУ **Степан РІВНИЙ**.

— **Степане Вікторовичу, чому відвідини заокеанських гостей оповиті таємницею?**

— Це було однією з умов укладення контракту. Але відтепер уже таємниці нема. Наші партнери запропонували нам стати учасниками цікавого експерименту щодо випробування нового зразка техніки. Ми пристали на цю пропозицію, бо експеримент може допомогти розв'язати проблему, що нині стоїть перед вітчизняними літераторами та книговидавцями.

— **У чому суть самого експерименту?**

— Почну здалеку. А точніше ось із такої притчі. Подейкують, що у древньому Вавилоні під час археологічних розкопок відшукали прадавній глиняні таблички.

Почали розшифровувати, і одна зі знахідок «заговорила»: «Настали дуже лихі часи — розгнівалися на нас Боги, бо діти тепер більше не слухають батьків і кожен намага-

ється написати книгу...» Натяк зрозумілий? Адже останніми роками у нас розвелосся стільки авторів, хоч греблю гати! Причому, що найбільш прикро, серед них до біса відвертих графоманів, які, підозрюю, зроду не чули закінчення колоритної народної приказки — «Страшне перо не в гусака...» За свої чи спонсорські кошти вони видають книги не по днях, а по годинах. Та це ще півбеди. Бо потім несуть оберемки цих, м'яко кажучи, творів до нас і з порогу: «Прийміть!..» Тьху! І хоча цього разу йдеться про прийом до членів Спільки, їй-бо, дуже кортить сказати, що тут працює приймальна комісія, а не прийомний пункт макулатури!

— **Мабуть, нова техніка, яку взяли на випробування, — робот, який візьметься втришки витирувати згадуваних відвідувачів. Так?**

— Ні. Наші партнери — народ делікатний. Однак, вивчивши си-

туацію на нашому книговидавничому ринку, вони змайстрували спеціальний прилад, що здатен відрізнити справжню літературу від друкованої нісенітничі. Принцип роботи схожий на відомий «детектор брехні». Кожен автор, який бажає перевірити рівень власної творчості, одягає навушники з мікрофоном і читає пару сторінок своєї поезії чи прози. Прилад одразу реагує і дає відповідну оцінку написаному.

— **А хто не бажає? Адже оті відвідувачі, як правило, наперед упевнені у власній геніальності й навряд чи схочуть мати справу з «детектором». Хіба ви їх не знаєте? А в разі негативної оцінки ще й розіб'ють диво-прилад на друзки. Провалиться тоді експеримент!**

— Такі побоювання небезпідставні. Скажу більше — перший етап експерименту й справді провалився. А було ось як. Ще до встановлення приладу майстри фірми змонтували у приміщенні Спільки сигналізацію, схожу на пожежну. Чутлива електроніка, почувши голос горе-літератора, починає негolosно завивати. Так було кілька разів (ми тоді мерщій пояснювали здивованим гостям, що це чомусь біситься охоронна сигналізація, і вимикали її), аж доки не зайшов один з наших постійних і впертих відвідувачів. Що тут почалося! Сирена завила

й заверещала, як пилорама, і не можемо її ніяк відключити! Хоч плач. Так і згоріла. А наш «класик» ще й звинуватив нас у тому, що ми навмисне підняли цей гармидер, аби тільки не слухати його вірші з чергової нової збірки: пішов, сердито грюкнувши дверима. Отож відтепер уся надія залишилася на прилад, який мовчки оцінює кимось написані рядки.

— **А може, доречніше таку чутливу апаратуру з сиреною встановлювати у друкарнях, де «штампують» оті твори?**

— Хіба це гуманно? Адже там люди глухими поробляться! Або взагалі верстати зупиняться... Хоча, чесно кажучи, такого підходу не цураються й наші іноземні партнери. Вони саме шукають друкарню, де погодилися б випробувати в дії прилад, що реагує на літературну нісенітничу. Утім, поки такі спроби не увінчалися успіхом і книговидавці, скажемо так, вагаються. А коли так, то й доводиться нам віднадувати графоманів уже з порогу Спільки. Причому з допомогою спеціальної техніки, бо, погодьтеся, не кожному людському організму це під силу...

Розпитував і записував
Павло КУЦЬ.
Донецьк.

КАРИКАТУРИСТ ПРОДОВЖУЄ ТЕМУ

Мал. Михайла САЧКА.

СІМ МІШКІВ ГРЕЧАНОЇ ВОВНИ

хабарів. У кожний новий конверт можна покласти на 1000 доларів більше, ніж у звичайний. Планується, що після отримання такого конвертика продуктивність праці чиновника збільшиться відсотків на десять—п'ятнадцять.

Благородна мета

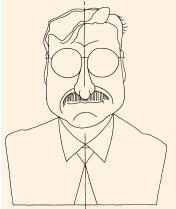
Для безперешкодної демократизації суспільства дехто прийняв єдино правильне рішення — надати Президентові країни права диктатора.

Диво дивне

У Банановому Маразмадорі виявлено зграю загадкових істот. Зовні вони дуже схожі на людей, проте мають поведки шакалів. Ці істоти володіють незліченними багатствами. Пояснити походження цих істот, а тим паче їхніх багатств поки що не береться ніхто.

Олександр ПЕРЛЮК.

Чергував по «Куреню» Віталій СУДДА.

КРОСВОРД

Вписавши відповіді, в одному з кіл ви прочитаєте за годинниковою стрілкою певний вислів (афоризм)

1. Сільськогосподарська машина для очищення зерна після обмолоту. 2. Десятиденка. 3. Небесне тіло. 4. Невеликий дерев'яний поміст на річці, ставку для прання білизни. 5. Частина плоду цитрусових рослин. 6. Електричний запобіжник. 7. Сезон промислового лову риби. 8. Сигнальний гудок. 9. Однорічна трав'яниста медоносна рослина. 10. Невеличке приміщення для телефонних розмов. 11. Товсте шило. 12. Воскова основа стільника. 13. Заборонний знак на зачинених дверях. 14. Футляр для пістолета. 15. Небезпечний шкідник зернових культур, хлібний жук. 16. Прилад для занять важкою атлетикою. 17. Завірюха, хуртовина. 18. Вид застіжки для одягу. 19. Письмовий знак. 20. Підсмажена скибка хліба. 21. Музичний інструмент. 22. Завершальна частина поховального обряду у давніх слов'ян. 23. Тварина, яку використовують для охорони. 24. Вишня з великими солодкими соковитими ягодами. 25. Погана погода. 26. Речовина в дуже іонізованому стані. 27. Великий гурт людей. 28. Курка, що висиджує або водить курчат.

Склав Іван СОБКО.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД від 24 травня ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 6. Облога. 7. Флейта. 9. Гімн. 11. Трал. 12. Директива. 13. Салака. 16. Крапка. 21. Медіана. 22. Дебют. 24. Аншлап. 27. Маніяк. 30. Партитура. 31. Серп. 32. Амія. 33. Каркас. 34. Панцир.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Консул. 2. Колиба. 3. Первак. 4. Сатрап. 5. Мінус. 8. Майка. 10. Шквал. 14. Арлекін. 15. Кабарга. 17. Реприза. 18. Криниця. 19. Гранд. 20. Спурт. 23. Батій. 24. Антей. 25. Шлюпка. 26. Гранка. 27. Марена. 28. Ієрарх. 29. Кадіб.

Слава героям

За великі успіхи у узурпації народної влади губернатора провінції Нью-Кози нагороджено орденом «Справжньої Демократії» 1-го ступеня.

Задача

Басейн на віллі А. Сидорчука заповнюється шампанським за 20 хвилин. А такий само за розмірами, проте позолочений басейн на віллі Б. Цибулі заповнюється шампанським на 2 хвилини швидше. Запитуйтеся: на яких посадах А. Сидорчук і Б. Цибуля служать своїй розкраденій вітчизні та багатостраждальному народу?

Супер

Фірма «Віват-Бардак» на замовлення Держолігарпрому розпочала випуск спеціальних конвертів для

